

Datum: 22.4.2021

PRIDELAVA IN SETEV SOJE

Kljub temu, da je pridelava soje primerna za večino naših kmetij, ugotavljamo, da je ta pridelava še vedno novost za večino naših kmetij. Glede na to, da je delavno manj zahtevna in ne potrebuje posebne tehnike ter jo lahko pridelamo s strojno linijo za žita pričakujemo, da se bo v bodoče pridelovala povečala na večji obseg njiv.

Soja je metuljnica, ki ne potrebuje gnojenja z dušikom, zato je dobrodošla v kolobarjih s pšenico, ječmenom in koruzo, saj povečuje pestrost in izboljšuje rodovitnost tal tudi naslednjim poljščinam v kolobarju. Čeprav njena pridelava pri nas še ni tradicionalna, tako kot njena uporaba v živinoreji, pričakujemo, da bo njena pridelava podprta tudi v okviru skupne kmetijske politike do leta 2027, kot rastlina, ki ima pozitiven vpliv na zmanjšanje podnebnih sprememb. Pridelano zrnje je na trgu iskano, saj je povpraševanje po gensko nespremenjeni soji veliko. Še večje pa imamo pričakovanje, da se uporabi za krmljenje na lastnih kmetijah, kar je v določenem obsegu možno tudi brez termične obdelave.

V tem času že potekajo **priprave na setev**. Nekoliko hladnejše aprilsko vreme nam ne bo omogočalo ranih setev, ki se sicer vedno bolj izvaja od sredine aprila dalje, a le pod pogojem, da so tla dovolj ogreta,

blizu 10° C. Priporočena setvena norma je 100 do 120 kg/ha, kar običajno predstavlja 50- 60 rastlin/m². Soja potrebuje za nemoteno rast simbiotske bakterije iz rodu Rizobium, s katerimi je certificirano seme običajno že inokulirano. Soji najbolj odgovarjajo njive, ki imajo globoka in strukturna tla s kislostjo med pH 6,5 do 7,0. Manj primerna za sojo so zakisana tla, kjer zastaja voda.

Med 23 sortami, ki se preskušajo v uradnih preskusih, se pridelovalci najbolj odločajo za avstrijske sorte ali ameriško, ki pa ni vedno dobavljiva. Slednje dajejo najvišje in najbolj kakovostno zrnje, z najmanj vlage v naših rastnih pogojih. Rezultate iz sortnih poskusov, ki jih je izvajal Kmetijski inštitut Slovenije, v letu 2020 in 2018 ter priporočila za setev v letu 2021 si oglejte v publikacijah na povezavah:

https://www.kis.si/Zrnate_strocnice_1/Zrnate_strocnice_2020

https://www.kis.si/f/docs/Zrnate_strocnice_1/ZRNATE_STROCNICICE_2018.pdf

Soja se pri nas največkrat seje z žitnimi sejalicami na ozke medvrstne razdalje (MVR), kot žita, 12,5 cm. Sorte ki se bolj razrašča se seje na MVR 25 cm, kar se doseže z zapiranjem sejalnih cevi.

Varstvo pred pleveli ostaja na kmetijah še vedno kritična točka, a se kaže napredek. Še posebej, če se izvaja mehansko zatiranje plevela pred setvijo ter raba herbicidov pred vznikom.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

V okviru projekta Inovativno partnerstvo smo v zadnjih dveh letih, na dveh kmetijah, v Beli krajini in Posavju iskali rešitve na tehnološka vprašanja o pridelavi ter predelavi soje. V poskusih smo v dveh letih raziskovali primerne sorte za naše rastne razmere, učinke inokuliranja semena soje, učinke setve na različnih medvrstnih razdaljah in delovanje registriranih herbicidov na zmanjševanje zapleveljenosti. Več o rezultatih projekta inovativnega partnerstva EIP Zrnate stročnice – pridelava, predelava in uporaba si lahko preberete na <http://zrnatestrocnice.um.si/> in si s tem olajšate odločitev za njihovo pridelavo in uporabo na vaši kmetiji.

Pripravila: Mateja Strgulec, KGZS Zavod NM

EIP Zrnate stročnice-pridelava, predelava in uporaba

Trajanje projekta: 2019-2021

Cilj projekta je na podlagi uvajanja novih praks vpeljati tehnologijo za pridelovanja soje in drugih zrnatih stročnic za različne sisteme pridelave ter s tem ustvariti pogoje za tržno uspešno proizvodnjo. Projektne dejavnosti bodo imele vpliv na zagotavljanje pogojev večje samooskrbe in s tem pomembno prispevale k zmanjšanju uvoza beljakovinske krme in hrane za ljudi. K ciljem spada tudi zasledovanje in priprava strokovnih podlag za doseganje ciljev skupne evropske kmetijske politike in osnutka Agende združenja Podonavske soje z naslovom The European Protein Transition, ki za naslednja obdobja predvideva bistveno zmanjšanje odvisnosti uvoza beljakovinskih rastlin iz neevropskih trgov.

Z uvajanjem novih tehnologij, razvojem prototipa za toplotno obdelavo zrnatih stročnic na KMG, optimalizacijo krmnih obrokov z zrnatimi stročnicami, ter možnih novih proizvodih v humani prehrani, ki bi bili primerni na slovenskem tržišču ter zagotavljanjem kakovosti pridelkov s certificirano proizvodnjo, ustvarjamo možnosti za doseganje strateških ciljev zapisanih v dokumentih MKGP. S širjenjem znanja o stročnicah v prehrani in tehnoloških postopkih na kmetijah nastajajo nove priložnosti povečanja dohodka z novimi končnimi proizvodi visoke kakovosti (ekološki proizvodi, proizvodi brez GSO), kar prinaša podlage za večji dohodek in zaposljivost na kmetijah.

Koordinator projekta (vodilni partner): Univerza v Mariboru, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede (raziskovalna organizacija)

Partnerji projekta:

- Univerza v Ljubljani, Biotehnična fakulteta, Oddelek za agronomijo, (raziskovalna organizacija),
- Univerza v Ljubljani, Biotehnična fakulteta, Oddelek za živilstvo, (raziskovalna organizacija),
- Kmetijski Inštitut Slovenije (raziskovalna organizacija),
- Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (raziskovalna organizacija),
- KGZS, Kmetijsko Gozdarski Zavod Novo Mesto (svetovalna organizacija),
- Jožica Kure (kmetijsko gospodarstvo),
- Alojz Ferlan (kmetijsko gospodarstvo),
- Bojan Leskošek (kmetijsko gospodarstvo),
- Žipo Lenart d.o.o. (kmetijsko gospodarstvo),
- Miran Grubič (kmetijsko gospodarstvo),
- Alojz Topolovec (kmetijsko gospodarstvo).